

але вона вже не може розраховувати на безсторонній розгляд заяви про такий відвід, оскільки той самий суддя розглядатиме цю заяву.

У такому випадку єдине, що залишається стороні – оскаржувати ухвалу про відмову у відводі одночасно з рішенням суду, оскільки відповідно до ст. 255 ГПК України окремо від рішення суду така ухвала не може бути оскаржена.

Хотілося б наголосити на важливості інституту відводу судді для забезпечення безстороннього розгляду справи. Вмотивованість заяви про відвід судді є процесуальним обов'язком учасника, який, вважаємо, повинен добросовісно реалізовувати надане йому право.

Отже, на нашу думку, зміни до ГПК України надали додаткову гарантію захисту прав учасників господарського процесу, оскільки вони запобігатимуть можливостям зловживань при розгляді господарських справ, а також забезпечуватимуть належний рівень захисту прав та законних інтересів учасників господарського процесу.

Дослідивши нововведення про відвід судді у ГПК ми бачимо, що вони більше відповідають вимогам ст.6 ЄКПЛ, тобто краще забезпечується право на справедливий суд. Саме зазначена норма виступає правовою основою для розвитку в національному законодавстві інституту відводу судді.

Список використаних джерел

1. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991р. № 1798-XII. *Відомості Верховної Ради України(ВВР)*. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
2. Порівняльна таблиця змін до процесуальних кодексів: pdf. URL: https://drive.google.com/file/d/1ReEbpFpUHtwLmFF0nxLJASIQMKz4vxzB/view_
3. Що зміниться в господарському процесі за законопроектом 2314. *Судово-юридична газета*. URL: <https://sud.ua/ru/news/publication/155997-scho-zminitsya-v-gospodarskomu-protsesi-za-zakonoproektom-2314>.
4. Заява про відвід судді: право на справедливий суд чи зловживання правом? *ЛІГАБізнесІнформ*. URL: <https://blog.liga.net/user/aovod/article/32169>.

Блацак А.

студентка II курсу

юридичного факультету

Тернопільського національного

економічного університету

Науковий керівник: к.ю.н, доцент кафедри

цивільного права і процесу ТНЕУ

Труфанова Ю.В.

ДОГОВІР ПОЖЕРТВИ ЯК РІЗНОВИД ДАРУВАННЯ

У нинішніх умовах стрімко зростає роль договору як універсальної та найдоцільнішої форми опосередкування ринкових відносин. Цивільно-правовому договору належить особливе місце у системі виникнення цивільних прав і обов'язків. Він є основною правовою формою, що опосередковує рух цивільного обороту, переміщення матеріальних цінностей і надання послуг. Одним із видів даного договору є договір дарування, якому присвячено 55 Главу Цивільного кодексу України.

Особливим різновидом цього договору є пожертва, яка регулюється ст. 729 та 730 Цивільного Кодексу України [1]. Договір пожертви має досить давню історію. Пожертвування, як договір дарування, було відомо ще дореволюційному праву.

Договір пожертви широко застосовується в договірній практиці України. Йому присвячена велика кількість наукових досліджень та безперервно ведеться пошук способів його вдосконалення. Договір пожертви володіє певними особливостями. Його специфіка

полягає в особливих вимогах щодо укладання та дотримання, визначення прав та обов'язків сторін і правових наслідків невиконання (або неналежного виконання) договору тощо [2].

Згідно зі статтею 729 ЦК України пожертвою є дарування нерухомих та рухомих речей, зокрема грошей та цінних паперів, особам, встановленим частиною першою статті 720 ЦК України, для досягнення ними певної, наперед обумовленої мети. Проаналізувавши дане визначення, можна зазначити, що, хоча договір пожертви і є різновидом договору дарування, йому властива особлива правова природа та характерні певні особливості.

Відповідно до ст. 729 ЦК України сторонами договору пожертви можуть бути фізичні та юридичні особи, держава Україна та територіальні громади. Договір може укладатися з ініціативи будь-якої сторони. Сторонами у договорі виступають жертвувач і обдарований. За загальним правилом жертвувачем може бути будь-яка особа [1]. Винятком виступають ситуації, пов'язані з діяльністю політичних партій, які, відповідно до Закону України «Про політичні партії в Україні», не мають права приймати пожертви від цілого ряду осіб як фізичних, так і юридичних, а також від органів державної влади та органів місцевого самоврядування [6].

Однією із суттєвих відмінностей даних договорів є їх предмет. Предметом пожертви можуть бути рухомі, нерухомі речі, зокрема гроші та цінні папери. Відповідно до ст. 718 ЦК України предметом договору дарування можуть бути ще й майнові права.

Договір пожертви - це реальний договір. Прийняття пожертви виступає моментом виникнення договірних відносин. Тобто моментом виникнення договірних відносин є момент, коли сторона, що приймає пожертву, підтвердила свою згоду на прийняття пожертви від жертвувача певними діями. У ст. 722 ЦК України наведено перелік цих дій. Одна тільки угода про передання речі в дар сама по собі ніяких правових наслідків не передбачає і правовим захистом не користується. Також, при укладанні договору жертвувач повинен обов'язково попередити обдаровуваного про недоліки та особливі властивості предмета договору про пожертву, якщо такі можуть бути небезпечними для життя, здоров'я, майна обдаровуваного або інших осіб. У разі невиконання цього обов'язку, жертвувач повинен відшкодувати завдану шкоду [2].

Важливою характеристикою договору є його безвідплатність, оскільки обдарований ніяким чином не надає зустрічних благ жертвувачу. Також договір пожертви є двостороннім, дві сторони наділені правами та обов'язками.

Ще однією рисою, яка відрізняє пожертву від дарування, є обов'язкова наявність у першій цільового призначення використання предмета договору [3, с. 114]. Договір пожертви, без вказаного цільового призначення, розцінюється як договір дарування. Це передбачає накладення на обдаровуваного разом з прийняттям пожертви обов'язку, який спрямований на використання предмету договору лише для досягнення ним певної мети, або мети, яка була заздалегідь визначена сторонами. Мета може бути різною. Вона може бути корисною як для суспільства в цілому, так і для вузького кола осіб – осіб певного віку, жителів певної місцевості, представників певних організацій або осіб певної професії [4, с. 450]. За ч. 2 ст. 730 ЦК України зміна цільового призначення пожертви може мати місце лише за згодою жертвувача, а в разі його смерті чи ліквідації юридичної особи – за рішенням суду.

Особливим є також те, що, відповідно до ч. 1 ст. 730 ЦК України, жертвувач володіє комплексом додаткових прав, пов'язаних з контролем за реалізацією договору, конкретно за виконанням його мети. Згідно з ч.3 ст. 730 ЦК України при використанні пожертви не за призначенням, жертвувач або його правонаступники мають право вимагати розірвання договору.

ЦК України не містить спеціальних правил щодо форми договору пожертви. Відповідно до ч.3 ст. 729 ЦК України до договору пожертви застосовуються положення про договір дарування, якщо інше не передбачено законом. Форми укладання договору дарування описані у ст.719 ЦК України.

Пожертва виступає однією із форм благодійницької діяльності. У ст. 1 Закону України «Про благодійництво та благодійні організації» від 05.07.2012 № 5073-VI передбачено, що благодійництво – це добровільна безкорислива жертва фізичних та юридичних осіб у поданні набувачам матеріальної, фінансової, організаційної та іншої благодійної допомоги [5].

Сьогодні роль договору пожертви стрімко зростає. Він широко застосовується для оформлення майнових відносин. Договір пожертви відіграє важливу роль у благодійницькій діяльності. Багато організацій, та осіб, які здійснюють благодійну підтримку соціальних структур, укладають договори пожертви, які передбачають конкретизацію цільового призначення використання предмету договору, з метою захисту власних інтересів від недобросовісних отримувачів.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. Офіційний веб-портал Верховної ради України: нормативно-правові акти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 12.04.2020).
2. Різник, Г.А. Правове регулювання пожертви. *Реформування законодавства і державних інституцій: досягнення, недоліки та перспективи*. 30 травня, 2019, Київ, Україна. С.88-90
3. Головей І.І., Заборовський В.В. Договір пожертви як форма дарування. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. Серія ПРАВО. Випуск 37. Том 1. С. 113–116.
4. Грабарчук С.Г. Пожертва як різновид договору дарування. *Правова держава*. 2013. Випуск 24. С. 449–452.
5. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05 липня 2012 року № 5073-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17> (дата звернення: 12.04.2020)
6. Про політичні партії в Україні: Закон України від 05.04.2001 № 2365-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2365-14> (дата звернення: 12.04.2020)

Вербицька О.

*студентка IV курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доц. кафедри
конституційного, адміністративного
та фінансового права ТНЕУ
Вербицька М.В.*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРЕДСТАВНИЦТВА В ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Процесуальне представництво є ефективним процесуальним інститутом, який забезпечує повноцінну реалізацію прав і законних інтересів учасників господарювання.

Актуальність теми вбачається у тому, що разом з розвитком сфери господарювання взагалі, збільшується і кількість правових спорів, учасниками яких є суб'єкти господарювання, а, відповідно, зростає роль і представництва в господарському процесі, оскільки від його якості та ефективності часто залежить і результат розгляду справи господарським судом.

Отже, процесуальне представництво сприяє швидкому та найрезультативнішому вирішенню господарського спору. На даному етапі розвитку господарського процесуального права у зв'язку з монополізацією процесуального представництва адвокатурою, виникла необхідність з'ясувати, зокрема, статус юрисконсультів, які працюють на умовах трудового договору на підприємствах, в установах і організаціях, які за довіреністю представляли інтереси своїх роботодавців у господарському судочинстві [6, с. 146]. У зв'язку із зазначеним, метою даної роботи є з'ясування моментів і проблем, які можуть виникати в господарському представництві із впровадженням нововведень у 2016 та 2019 роках.

Окремим питанням процесуального представництва, зокрема й господарського, свої праці присвятили В. Беляневич, С Бичкова, Д. Ватман, Т. Вільчик, І. Гелецька, М. Гурвич, В. Єлізаров,